

Entre parèntesis

Entre parèntesis o entre parèntesi?

ÀREA TEMÀTICA: **Llengua. Morfologia. Nombre**

TÍTOLS ASSOCIATS: **parèntesi o parèntesis, fer un parèntesi, obrir (un) parèntesi**

DATA D'ACTUALITZACIÓ: 02/12/2002

SOLUCIÓ: **Entre parèntesis**

ARGUMENTACIÓ:

Un parèntesi és en matemàtiques cadascun dels signes ortogràfics () que s'utilitzen per indicar que les operacions algèbriques escrites entre aquests dos signes tenen prioritats respecte a les altres operacions que hi pugui haver a fora o bé per indicar quines són les variables d'una funció. En català, però, el singular acaba sense -s i, per tant, parlarem d'un *parèntesi*, que pot ser d'obertura o de tancament.

Aquesta terminació sense -s al final és característica d'un seguit de noms, procedents del grec, que acaben en *-tesi*, forma sufixada del grec *thésis*, que significa 'col·locació, disposició': *pròtesi*, *antítesi*, *síntesi*, *hipòtesi*, *metàtesi*, *epèntesi*, *parèntesi*... Aquesta -s del grec es perd en català en la forma singular, però apareix en el plural.

El substantiu de l'expressió *entre parèntesis* ha d'anar en plural perquè designa dos parèntesis: el d'obertura i el de tancament. En canvi, quan es fa *un parèntesi* en una sessió tècnica, per exemple, vol dir que s'interromp per una estona el discurs per passar a una qüestió col·lateral o fins i tot inconnexa. En aquest cas, el substantiu de l'expressió figurada ha d'anar en singular, perquè la idea del "parèntesi" —que per lògica ha de tenir obertura i tancament i per tant pensarem en els dos signes i en la forma plural— s'assimila a mots com ara 'descans', 'interrupció', 'suspensió', 'pausa'..., que en aquest mateix context també escriurem en singular: *El Consell Català d'Estadística ha fet una pausa i reprendrà la sessió a les 11.30 h.*

Finalment, *s'obre (un) parèntesi* és també una expressió figurada que s'escriu en singular perquè és també un sinònim de la frase feta *fer un parèntesi*. Afegim-hi, com a darrer apunt, que l'adjectiu de *parèntesi* és *parentètic -a*: *Cal tenir en compte la variable parentètica* (i no *parentèsica*); de la mateixa manera que diem amb *t* i no amb *s* els adjectius *sintètic*, *hipotètic*, *epentètic*, *protètic* o el derivat verbal *sintetitzar*.